

मनोत् *m.* Ved. 1 An inventor. -2 A manager; धिया मनोता प्रथमो मनीषी Rv. 9. 91. 1. -3 An honourer.

मनोन्मनी A form of Durgā.

मन्त्रः 10 *A.* (मन्त्रयते, but sometimes मन्त्रयति also, मन्त्रित) 1 To consult, deliberate, ponder over, hold consultation, take counsel; एतान् सर्वान् समानीय मन्त्रित्वा च लक्षणं Rām. 7. 91. 3; न हि छाभिः सह मन्त्रयितुं युज्यते Pt. 5; Ms. 7. 146. -2 To advise, counsel, give advice; युद्धे विक्रमतश्चैव हितं मन्त्रयतस्तथा Rām. 6. 115. 8; अतीतलाभस्य च रक्षणार्थं.....यन्मन्त्रयतेऽसौ परमो हि मन्त्रः Pt. 2. 182. -3 To consecrate with sacred texts, enchant with spells or charms. -4 To say, speak, talk, mutter; किमपि हृदये कृत्वा मन्त्रयेथे S. 1; किमेकाकिनी मन्त्रयसि S. 6; हल संगीतशाला-परिसरेऽबलेकिताद्वितीया त्वं कि मन्त्रयन्त्यासीः Mal. 2.

मन्त्रः [मन्त्र-अच्] 1 A Vedic hymn or sacred prayer (addressed to any deity), a sacred text; (it is of three kinds:—it is called कृत् if metrical and intended to be loudly recited; यजुस् if in prose and muttered in a low tone; and सामन् if, being metrical, it is intended for chanting). -2 The portion of the Veda including the Samhitā and distinguished from the Brāhmaṇa; q. v. -3 A charm, spell, an incantation; सोऽहमस्मि मन्त्रसिद्धः Dk. 54; न हि जीवन्ति जना मनागमन्त्राः Bv. 1. 111; अचिन्त्यो हि मणिमन्त्रौषधीनां प्रभावः Ratn. 2; R. 2. 32; 5. 57. -4 A formula (of prayer) sacred to any deity, as ओं नमः शिवाय &c. -5 Consultation, deliberation, counsel, advice, resolution, plan; तस्य संवृतमन्त्रस्य R. 1. 20; मन्त्रः प्रतिदिनं तस्य बभूव सह मन्त्रिभिः 17. 50; Pt. 2. 182; Ms. 7. 58; मन्त्रपूर्वा: सर्वारम्भाः Kau. A. 1. 15; also पञ्चाङ्गो मन्त्रः. -6 Secret plan or consultation, a secret; मन्त्रो योध इवाधीरः सर्वाङ्गैः संत्रैरपि Si. 2. 29. -7 Policy, statesmanship. -8 A means, contrivance; किं तु मन्त्रं प्रदास्यामि यो वै तान् निहनिष्यति Rām. 7. 6. 10. -9 N. of Visṇu. -10 of Siva. -11 (In astrol.) The fifth mansion. -Comp. -अक्षरम् a syllable in a spell. -आधिकारः business of council meetings; Kau. A. 1. 15. -आधिराजः supreme over all spells. -आराधनम् endeavouring to obtain by spells or incantations; मन्त्राराधनतपरेण मनसा तीताः श्मशाने निशाः Bh. 3. 4. -उक्तः *a.* mentioned in a hymn. -उद्कम्, -जलम्, -तोयम्, -चारि *n.* water consecrated by means of spells, charmed water. -उपष्टम्: backing up by advice. -करणम् 1 Vedic texts. -2 composing or reciting sacred texts; P. I. 3. 25. -कर्कशा *a.* advocating a stern policy; येऽपि मन्त्रकर्कशाः शास्त्रतन्त्रकाराः Dk. 2. 8. -कारः the author of Vedic hymns. -कार्यम् subject of consultation. -कालः time of consultation or deliberation; श्रीम्लेच्छव्याधितव्यज्ञान् मन्त्रकालेऽपसारयेत् Ms. 7. 149. -कुशलः *a.* skilled in giving advice. -कृत् *m.* 1 an author or composer of Vedic hymns; अप्यग्रणीर्मन्त्रकृतामृषीणां कुशाग्रबुद्धे कुशली गुरुस्ते R. 5. 4; 1. 61; 15. 31. -2 one who recites a sacred text. -3 a counsellor, an adviser. -4 an ambassador; यदा अयं मन्त्रकृद्वा

भगवानखिलेश्वरः Bhāg. 3. 1. 2. -कृत् *a.* Consecrated by mantras; यस्ते मन्त्रकृतः पाणिरमौ पापे मया वृतः Rām. 2. 14. 14. -गण्डकः knowledge, science. -गुसिः *f.* secret counsel. -गूढः a spy, a secret emissary or agent. -गृहम् a council-chamber. -ग्रहः listening to the counsels of ministers; सप्तमे तु मन्त्रग्रहो दूताभिषेषणानि च Dk. 2. 8. -जा the power of spells; L. D. B. -जागरः recital of Vedic texts at night. -जिह्वः fire; अमृतं नाम यत् सन्तो मन्त्रजिह्वेषु जुहति Si. 2. 107. -ज्ञ *a.* 1 knowing sacred texts. -2 skilled in counsel. -3 skilled in spells. (-ज्ञः) 1 a counsellor, adviser. -2 a learned Brāhmaṇa; मन्त्रज्ञ-मन्त्रिभिश्चैव विनीतः प्रविशेत् सभाम् Ms. -3 a spy. -तत्त्वम् the essence of counsel. -तन्त्र see अमन्त्र. -दः, -दात् *m.* a spiritual preceptor or teacher; पिता भवति मन्त्रदः Ms. 2. 153. -दर्शिन् *m.* 1 a seer of Vedic hymns. -2 a Brāhmaṇa versed in the Vedas; योऽहमिः स द्विजो विप्रैर्मन्त्र-दर्शिभिरुच्यते Ms. 3. 212. -दीधितिः fire. -दृश् *a.* 1 knowing sacred texts. -2 skilled in counsel or spells. (-म.) 1 a seer of Vedic hymns -2 an adviser, a counsellor; अथाह तन्मन्त्रदृशां वरीयान् यन्मन्त्रिणो वैदुरिकं वदन्ति Bhāg. 3. 1. 10. -देवता the deity invoked in a sacred text or mantra. -धरः, -धारिन् *m.* a counsellor. -निर्णयः final decision after deliberation. -पदम् the words of a sacred text. -पूत् *a.* purified by mantras. °आत्मन् *m.* an epithet of Garuda. -प्रचारः the course of counsel or procedure; Pt. 2. -प्रभावः the power of a spell. -प्रयोगः, -युक्तिः *f.* application of spells. -बी (वी)-जम् the first syllable of a spell. -भेदः breach or betrayal of counsel. -मूर्तिः an epithet of Siva. -मूलम् magic. -यन्त्रम् a mystical diagram with a magical formula. -युक्तिः application of spells; magical means. -योगः 1 employment or application of spells. -2 magic. -रक्षा not disclosing, keeping a secret. -वर्जम् *ind.* without the use of spells. -चहः N. of Visṇu. -चादः the substance of sacred texts. -चादिन् *m.* 1 a reciter of sacred texts. -2 an enchanter, a conjurer. -चिद् see मन्त्रज्ञ above. -चिद्या the science of spells, magic. -शक्तिः *f.* the power of spells. -श्रुतिः a consultation overheard. -संस्कारः any Saṃskāra or rite performed with sacred texts; अनृतावृत्काले च मन्त्रसंस्कारकृत् पतिः Ms. 5. 153. -संस्कृत्या any magical rite. -संवरणम् concealment of a design; मन्त्रसंवरणेनास्मि कुन्त्या दुःखेन योजितः Mb. 12. 2. 18. -संहिता the whole body of Vedic hymns. -साधकः a magician, conjurer. -साधनम् 1 effecting or subduing by magic. -2 a spell, an incantation. -3 attainment of supernatural or magical powers (by muttering spells); चासुष्टे भगवति मन्त्रसाधनादावृद्धिमुपनिहितां भजस्व पूजाम् Mal. 5. 25; K. 37, 40, 44. -साध्य *a.* 1 to be effected or subdued by magic or spells; Pt. 1. 65. -2 attainable by consultation. -सिद्धः *a.* 1 possessing the power of spells, rendered efficacious; सोऽस्म्यहं मन्त्रसिद्धः Dk. 2. 2. -सिद्धिः *f.* 1 the working or accomplishment of a spell. -2 the power which the possession or knowledge of